

اگر هر دو دوالدین دارای ژن معیوب باشند به صورت شدید یعنی ماژور و اگر یکی از والدین فقط ژن معیوب داشته باشد به صورت خفیف یعنی مینور ظاهر میشود

تعریف کم خونی

بعضی اشخاص مقدار هموگلوبین خونشان کم است، اینها دچار کم خونی هستند. کم خونی به انواع مختلفی وجود دارد. شایعترین نوع آن کم خونی به علت کمبود آهن است. این حالت وقتی اتفاق میافتد که شخص هموگلوبین کافی ندارد زیرا به اندازه کافی غذاهای حاوی آهن نمی خورد، تالاسمی ماژور یک نوع متفاوت کم خونی است. در اینجا هم کم خونی به علت نداشتن هموگلوبین کافی است، اما هیچ ربطی به آهن دریافتی از راه غذا ندارد، این بیماری یک اختلال خونی ارثی است.

تالاسمی مینور:

اشخاص با خصیصه تالاسمی مینور دارای تالاسمی هستند ولی بیمار نیستند. این اشخاص مطلقاً سالم و طبیعی هستند، بعضی از آنها ممکن است کم خونی خفیف داشته باشند. بیشتر کسانی که حامل خصیصه تالاسمی هستند از اینکه ناقل ژن تالاسمی مینور آگاه نبوده و فقط وقتی از آن مطلع میشوند که خونشان را آزمایش کنند و یا صاحب یک کودک مبتلا به تالاسمی ماژور شوند.

ابتلا به تالاسمی مینور چه اهمیتی دارد؟

دانستن اینکه خصیصه تالاسمی مینور دارید مهم است، زیرا گاهی ممکن است اشخاصی که خصیصه تالاسمی مینور دارند، صاحب فرزند مبتلا به تالاسمی ماژور شوند که اختلال خونی شدیدی است.

تشخیص تالاسمی مینور

باید یک آزمایش خون مخصوص به عمل آورد. پزشکان می توانند با سنجش اندازه گلبولهای قرمز و مقدار هموگلوبین A2 خون این مطلب را دریابند.

آیا ناقل تالاسمی مینور بیمار است؟

خیر، از این رو نیاز به هیچ درمان پزشکی مخصوص نیست.

آیا حامل تالاسمی مینور از نظر جسمی و روحی ضعیف است؟ خیر

آیا درمانی وجود دارد که تالاسمی مینور را تغییر دهد؟

خیر، اگر با ژن تالاسمی مینور متولد شده اید، همیشه آنرا خواهید داشت.

چه میتوان گفت؟

زنان باردار دارای خصیصه تالاسمی مانند هر زن حامله دیگری احتیاج به آهن اضافی دارند.

علائم و عوارض تالاسمی ماژور:

در بیمار تالاسمی ماژور به دلیل بروز کم خونی شدید، کودک کم خون است و این کم خونی باعث بزرگ شدن طحال، کبد و تغییر قیافه ظاهری او میشود. بنابراین به علت پایین آمدن دوام خون، بیمار مجبور است مداوم

خون تزریق کند و در اثر تزریق خون که دارای مقادیر زیادی آهن است و در اثر خود بیماری که باعث شکسته شدن هموگلوبین گلبولهای قرمز و آزاد شدن آهن میشود. میزان آهن خون افزایش یافته و در بافتهای عمده بدن چون به قلب، کبد، طحال و ... رسوب می کند و سبب ایجاد مشکلات دیگری می شود که تنها به کمک آمپول دسفرال (داروی تزریقی آهن) میتوان از تجمع آهن جلوگیری کرد.

چهار روش پیشگیری از بروز بتا تالاسمی ماژور :

روش اول: تنظیم خانواده

آموزش و ترغیب زوج های ناقل تالاسمی در خصوص اهمیت و ضرورت استفاده از روش های مطمئن و غیر دائمی

جهت پیشگیری از وقوع بارداری های ناخواسته . در این روش زوجین ناقل تالاسمی تا تکمیل خانواده با ۲ فرزند سالم

تحت مراقبت تنظیم خانواده قرار می گیرند.

روش دوم: تشخیص پیش از تولد، مطمئنترین راه پیشگیری تالاسمی

یکی از بهترین روشهای پیشگیری از بروز بیماری تالاسمی ماژور، نمونه برداری از خون جنین در هفته ۱۲-۱۰ دوره بارداری مادر می باشد در این روش با انجام آزمایشات ژنتیک بر روی نمونه خون جنین بیماری او تشخیص داده میشود . و در صورت بیمار بودن جنین مجوز سقط داده می شود به شرط آنکه از سن جنین بیش از ۱۶ هفته نگذشته باشد.

سوم: استفاده از مهندسی ژنتیک در درمان جنین مبتلا به تالاسمی ماژور در داخل رحم است.

ابتدا باید بیمار دارای تالاسمی ماژور در داخل رحم تشخیص داده شود سپس سلولهای بنیادی که از کبد جنین تازه سقط شده به دست آمده است به داخل بند ناف جنین مبتلا به تالاسمی ماژور در داخل رحم تزریق میشود این کار هنوز به شکل علمی در نیامده است در مراحل اولیه تحقیق قرار دارد و هنوز در حد تجربه قلمداد میشود.

روش چهارم: شناسایی ناقلین ژن بتا تالاسمی از طریق غربالگری در جمعیت داوطلب ازدواج و ممانعت از ازدواج دو ناقل ژن است . شایعترین تالاسمی در کشور ما نوع بتا تالاسمی است. بتا تالاسمی از محدود بیماریهای ارثی است که وجود ژن را با آزمایشهای ساده هم میتوان در ناقلین مورد شناسایی قرار دارد و با بررسی کامل والدین و سایر افراد خانواده از تولد مبتلایان پیشگیری و بیماری را کنترل کرد. پس از شناسایی کامل طرفین چنانچه هر دو دارای ژن بتا تالاسمی مینور هستند راهنمایی میشوند که ازدواج نکنند.

تهیه و گردآوری :

شهرام خمیسی ، کارشناس ارشد پرستاری و سوپروایزر آموزشی - سهام اهل یرف ، سوپروایزر آموزش به بیمار و ارتقا سلامت - ساغر سلطانی کارشناس ارشد مدیریت اطلاعات
اهواز - فاز ۲ پادادشهر - بیمارستان سوانح و سوختگی آیت

... طالقانی (ره)

۰۶۱۳۵۵۴۰۲۵۴ - ۶

تابستان ۱۴۰۰

www.htaleghani.ajums.ac.ir